

STIXI

J. SV. PIUS XI,

PAPEŽ PIUS XI.

PODÁVÁ
JOSEF HRONEK

V PRAZE 1929

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

TISKEM JAR. STROJILA V PŘEROVĚ.

JEHO SVATOST
PIUS XI.

Imprimatur.

N. E. 3533.

Pragae, die 15. Martii 1929.

**† Antonius Podlaha,
Episcopus Paphiensis,
Vicarius Generalis.**

ÚVODEM.

Největší události celého desetiletí poválečného jest obnovení papežského státu, zaniklého r. 1870. Tak zvané římské otázky není více. Italský státník, Benito Mussolini, vykonal veliký čin, smířil Kvirinál s Cirkví. Sv. Otci se nemohlo dostati většího daru k jeho zlatému jubileu kněžskému, nežli Citta del Vaticano.

K tomuto významnému jubileu sv. Otce, v době mimořádného Milostivého léta, kdy zraky veškerého světa křesťanského upoutány jsou k vznešené osobnosti náměstka Kristova, sestaven tento mosaikový obrázek.

V Praze, 20. února 1929.

J. H.

DĚTSTVÍ A MLÁDÍ.

Domovinou nynějšího sv. Otce jest Lombardsko, proslulé netoliko krásami přírodními, ale bohatou historií, uměním a vynikajícími osobnostmi života náboženského (Ambrož, Karel Borromejský, Kontardo Ferrini, kardinál Ferrari). Kdo by nevzpomněl, kterak Čechové se proslavili r. 1158 v Lombardii odvahou za krále Vladislava. Přišedše do Itálie přes Tyroly, nemohli dále přes rozvodněnou řeku Addu, přes niž všecky mosty byly strhány. Milánští s druhého břehu se jim posmívali. Tu se podařilo Odolenovi, synu Strížovu, naléztí brod přes řeku. Král Vladislav, dovědév se toho, kázal ihned vojsku na druhý břeh se přebrodit. Mnohé uchvátily při tom vlny rozvodněné řeky, ale Čechové se dostali na druhý břeh a donutili vojsko lombardské ustoupiti za vysoké zdi města, kterého Čechové záhy dobyli. Za tyto hrdinské skutky se dostalo králi Vladislavovi královské koruny. Z bohaté kořisti, kterou si král do Čech přinesl, byl svícen vysoké umělecké ceny, který se dodnes dochoval ve velechrámu sv. Víta (podstavec). A ještě jednou v historii objevují se Čechové v Lombardii,

která byla dlouhý čas v rukou Habsburků, pod vůdcovstvím maršála Jana Václava Radeckého, když v Itálii vzplanulo hnutí úplně z poloostrova Rakušany vytlačití. Vítězství Radeckého u S. Lucia (6. května 1848) a u Custozzy (25. července 1848) sice na čas odvrátilo Lombardii od vlády Karla Alberta, ale mírem v Curychu (1859) Rakousko přece ji postoupilo králi Sardinskému. Docela jiný byl pak poměr Čechů k Itálii za světové války. Italští legionáři čeští koncentrovaní v Gallarate postupují proti Rakousku a tam k nim přátelsky promlouvá kardinál milánský — nynější sv. Otec.

Rodištěm sv. Otce jest Desio, město 7 km severozápadně od Monzy, ležící v blízkosti Milána, čítající 13.000 obyvatelů. Tam spatřil světlo světa o osmé hodině ráno 31. května 1857 *Achille Ratti*. Rodný jeho dům, jednoduchá stavba s balkonem, dodnes stojí na Via Lampugnani. V matrice farnosti desijské čteme zápis křestní: Ambrogio Damiano Achille Ratti, manželský syn katolických rodičů Francesca Ratti a Teresie roz. Galli, kteří r. 1850 oddáni byli v Saronno — pokřtěn byl 1. června v přítomnosti kmotra Ambrogia Ratti a Luigia Zappa. Dostalo se mu jméno Achille podle mučedníka z prvních dob křesťanských. Rodiče jeho nebyli ani chudými, ani zas zvláště dobře situovanými, otec vedl menší továrnu na hedvábí. Achille zvláště lnul k matce.

Prvního vzdělání nabyt v duchovním domě Giuseppe Volontieri-ho, gymnasium studoval v chlapeckém semináři v San Pietro Martire u Sevesa, nato byl dva roky v lyceu v Monze a v bohosloví v kolleji sv. Karla v Miláně. Pro obzvláštní schopnosti a nadání byl Ratti poslán do Říma do kolleje lombardské.

NA STUDIÍCH V ŘÍMĚ.

V roce 1879 opustil seminarista Achille Ratti domovinu a odebral se do Věčného Města. Bydlil v lombardské kolleji a studoval na universitě Gregorianské především církevní právo. Toto vysoké učení povstalo z tak zvaného Collegium Romanum, které vedli Jesuité a přednášelo se na něm bohosloví a filosofie. Řehoř XIII. je povýšil na Universitas Gregoriana a papež Pius IX. připojil v r. 1876 k ní ještě fakultu kanonického práva.

»Gregoriana« — jak se krátce této papežské universitě říká — jest dále vedena profesory Jesuity. Posluchači po třech letech skládají rigorosa a jsou promováni na doktory filosofie nebo práva, čtvrtého roku docilují doktorátu bohosloví. Od r. 1919 zřízen při této universitě t. zv. Cursus magisterii, který určen pro doktory bohosloví, kteří se chtějí věnovati akademické činnosti; aby takový mohl dostati di-

plom, musí se podrobiti ústní zkoušce a podati vědeckou práci.

Profesory Rattiho byli P. Sauguinetti, Lugari, Baldi a Querini. Svoje studia právnická ukončil doktorátem práv a brzy na to promován na doktora filosofie a bohosloví.

Pobyt Rattiho v Římě byl však ještě důležitějším pro theologa posvěcením na kněze. U sv. Jana v lateranské basilice byl v sobotu 20. prosince 1879 ordinován.

Primiční slavnost se konala v národní lombardské svatyni San Carlo na Corso Umberto. Prvou sv. obět přinesl novokněz na oltáři, na němž se chová srdce velikého arcibiskupa milánského — sv. Karla Borromejského. Na tento oltář velikého světce nezapomněl Ratti nikdy a tak když byl jmenován arcibiskupem milánským, opět na tomto oltáři jako arcibiskup první mši sv. obětoval.

PROFESOR A BADATEL V MILÁNĚ.

Po skončených studiích se vrátil Dr. Achille Ratti do Milána. Po několik měsíců působil v duchovní správě, než povolán byl za profesora posvátného řečnictví v arcibiskupském semináři. Jako un dotto parlatore — učený řečník — byl svými posluchači vřele milován. Osvědčila se tu jeho znalost klasiků římských a italských. Přednášel o duchovním řečnictví

sedm let, když povolán byl do sboru doktorů proslulé ambrosianské knihovny v roce 1888. Tím začíná nové období jeho badatelské práce.

Ambrosiana stojí opodál západně od milánského dómu. Jest to veliká, starobylá budova, kterou vystavěl podle plánu Fabia Mangoni-ho r. 1603 kardinál Federigo Borromeo, slavnostně posvěcena byla 8. prosince 1609. Kardinál Federigo Borromeo byl z oněch mála vzácných mužů, kteří vše: talent, jmění a neúmorňnou práci obětovali, aby všecko nejkrásnější opatřili a uskutečnili.

Starobylá »Ambrosiana« měla za času, kdy v ní nynější sv. Otec pracoval, na 250.000 svazků a 15.000 rukopisů, kromě toho veliké umělecké sbírky. V obrazárně »Ambrosiany« jsou zejména zastoupeni mistři Rafael, Tizian, Botticelli a Leonardo. O Ambrosianu pečuje Collegio dei Conservatori, v němž zastoupen rod Borromeů, dómská kapitula a farní klerus, kromě toho Collegio dei Dottori Ambrosiani s prefektem v čele. Sotva třicetiletý Dr. Ratti vstupuje do Ambrosiany a od 10. hodiny do 4. hodiny odpolední pracuje, jsa dobrým spolupracovníkem výtečného Msgre Antonia Ceriani-ho. Oblibuje si zejména staré rukopisy a je studuje. Namahává, drobná práce knihovníka, jenž byl obětavým rádcem všech badatelů v bohatých pokladech Ambrosiany, ztravovala téměř veškerý čas jeho, takže Don Ratti nemohl napsati velikých spisů a přece tichý a učený

bibliotekář vydal více než sto prací a článků, které svědčí o jeho veliké píli, bystrozraku a mnohostranných znalostech. Především poutají ho dějiny jeho vlasti, stává se r. 1896 členem Král. učené společnosti lombardské, jejíž časopis »Archivio« a »Zprávy« (Rendiconti) přinesly velkou řadu jeho literárních prací. Studie o původu rodu Savojského získává mu titul cavaliere al merito civile. Vydává »Acta ecclesiae Mediolanensis«. Velikým dílem liturgicko-historickým jest Missale Ambrosianum duplex (1913). Psal o poměrech politických a náboženských v severní Itálii r. 1317, o sacramentariu Veronském (liturgická sbírka modliteb mešních a při udělování svátostí), o homiliáři Karla Vel. a Alana z Farfy, o knihovně a archivu proslulého kláštera sv. Kolumbana v Bobbio (1901). Dojista nepomyslel si učený editor, že jednou bude mít to jméno, když vydával r. 1903 neuveřejněné 42 listy Pia II. (1460—63).

PRAEFEKT AMBROSIANY.

R. 1905 zemřel proslulý praefekt Ambrosiany Msgre Antonio Ceriani a Don Ratti se stal jeho nástupcem a to právem. Neboť jeho péčí byla instalována galerie Raffaelova, kabinet Lionardův, sbírka rytin a tisků, zbraně, sbírka kuriosit mechanika a řezbáře v kosti, kanovnicka

Manfreda Sattaly, v přestavěných síních. Roku 1906 byly sbírky tyto otevřeny a nový praefekt při tom proslovil slavnostní řeč a vydal také průvodce sbírkami. (Quida sommaria per il visitatore della Biblioteca Ambrosiana e delle collezioni annesse, Milano 1907.)

Za války s Tripolskem získal Dr. Ratti na 6000 rukopisů pro Ambrosianu. Osvědčil se jako znalec umění křesťanského, psal o zlatém antipendiu u sv. Ambrože, o t. zv. Herkulovi z nekropole v Antiochie, o nejstarším obraze sv. Ambrože, o staré podobizně Petrarkově, zasáhl do sporu o obraz sv. Rodiny Bernardina Luini (1475—1533), jednoho z těch nedoceněných umělců v Miláně, kteří se kupili kolem mistra Leonarda. Objevil rytce Fr. Antonína z Monzy, vydal mapy starého Milána, kteroužto práci dedikoval své drahé matce. Mimo to přispěl k dějinám italským, vydav list Morosinův a zvláště životopisem Bonacosy z Beccalbe (1352—1381) a životopisem paní z Monzy od kardinála Federiga Borromea. Kromě těchto uvedených zůstává však mnoho článků, referátů a drobnějších prací jeho, roztroušených po rozličných časopisech a publikacích, kteréžto práce, někdy neveliké rozsahem, vynikají svojí hutností a původními postřehy.

Pobytem v cizině, navštívil zejména Paříž, Oxford, St. Gallen, Vídeň a v roce 1890 též Prahu, dokonale si osvojil francouzštinu, an-

gličínu a němčinu, v nichž některé své práce napsal.

Pěkně se čtou jeho kritiky o vydání listů papežských od Kehra, posuzuje dílo J. Ph. Dengelovo »Die politische u. kirchliche Tätigkeit des Msgr. Jos. Garampi in Deutschland«, »Ein Bericht des Nuntius J. Garampi über Böhmen in Jahre 1776«, paleografii hudební Stevensovu »Proben aus den Handschriften latein. Schriftsteller« a Bonelliho »Codice paleografico lombardo«. Všude projevuje bohaté vědomosti, bystrý postřeh a s milou skromností přináší svůj hodnotný úsudek.

Netřeba ani podotýkati, že ochota a rozhled učeného prefekta byl znám daleko za hranice Italie, takže badatelé v pochybnostech svých se na něho obraceli. Mezi nimi byl též nešťastný náš archeolog Dr. J. Lad. Píč, který učeného prefekta navštívil v Miláně, aby od něho si vyžádal důkaz pravosti rukopisu Královédvorského. Ale Don Ratti poznává padělek a vida před sebou muže rozčileného, správně odpovídá, že rozhodný úsudek o rukopisech cizího původu lze pronésti po náležitém zkoumání pramenů a literatury příslušné země.

Také s církevními dějinami českými vešel ve styk, podav obšírnou zprávu o životopise bl. Anežky Přemyslovny podle codice Pragense, čímž předešel dílo nedávno zesnulého Setona.

R. 1906 byl jmenován papežským prelátem.

Životním dílem Dra Rattiho jest »Liber diurnus«, velmi důležitý to pramen k dějinám papežství a římské kurie. Bohužel byl od své práce učený prefekt odveden jinými úkoly a tak ji nemohl dokončiti, ale zachoval si pro ni živý zájem i jako potomní papež.

Při horlivé činnosti v knihovně působil také v klášteře sester del Cenacolo a byl duchovním rádcem katolíků německých, v Miláně usedlých. S obzvláštní láskou pěstoval alpinism a jako odvážný horolezec razil nové cesty na ledovce a opravoval mapy těchto nedostupných, nebetyčných krajin.

K VÝŠINÁM.

Knihy a hory vedle mládeže byly obzvláštní láskou milánského Dona Rattiho. Učenec jest zároveň odvážným a uznaným alpinistou. Dr. Rattiho čítá mezi své členy Club alpino italiano. Za letních veder, kdy veškerá práce v Itálii jest nemožná, opouští seminář a tiché síně Ambrosiany a hledá osvěžení v horských turách a na ledovcích. Jeden z jeho nejvelkolepějších vzestupů alpských velikánů jest na Monte Rosu, na Matterhorn přímo od Zermattu a na Mont Blanc po skále Rocher a sestup po ledovci Dómském. Cesty své popsal na výslovné naléhání přátel a redakce v Bolle-

tino del Club alpino italiano a v Rivista mensile.*)

Vzestup Dra Rattiho na Monte Rosu koncem července 1889 jest označován jako *první italské překročení* hory Monte Rosy z Macugnagy do Zermattu. Monte Rosa jest 4635 m vysoká. Dr. Ratti vypravuje, jak s druhy vystoupil až na Ostspitzi. »Bylo půl deváté a aneroid ukazoval 4600 m nad hladinou mořskou. Místo, na němž jsme byli, neoplývalo pohodlím a po celodenním trmácení nebylo nám lhostejno spát tam či v útulných ložích Riflelových. Naopak bylo to místo jisté pro toho, kdo byl dosti jist sebou, ačkoliv bylo velmi užoučké. Nebylo možno učiniti jen jediného kroku ať v tom či onom směru; sedl-li sis, nohy ti zvonily v prázdném prostoru; přece však jsme mohli přešlapovati, jak srdce ráčilo, ovšem pod podmínkou, že neztratíme rovnováhy. A bylo nám svrchovaně potřebí toho elementárního tělocviku. Zima byla tuhá; nemohu sice udati přesného stupně teploty, ale dostačí, řeknu-li, že naše káva byla úplně zmrzlá a víno i vejce tak se jí podobaly, že nebyly ani k pití ani k jídlu. Znovu jsme vzali útočiště k čokoládě a k hojnému zbytku výborné slivovice. Na takovém místě a v takové zimě bylo by bývalo nanejvýš neprozřetelno

---

*) O. A. Tichý vydal u L. Kuncíře v Praze v českém překladu »K výšinám«, tyto popisy Dra Rattiho, ve vkusně upravené knížce, na niž odkazujeme.

nechatí se přemoci spánkem. Kdo by byl usnul v tak čistočistém vzduchu, který nám jitřil krev, a před divadlem, jež se naskytalo našemu zraku? V takové výši . . . uprostřed nejvelkolepějšího alpského panoramatu . . . v tom křišťálově čistém ovzduší, pod nebem modromodrým jako nejsytější safír, ozářeném uzounkým srpem měsíčním a jiskřícím hvězdami až do nedozírna . . . v tom posvátném tichu . . . Ale nebudu se přec pokoušeti o vyličení nevyličitelného! Profesor Grasselli i já nabyli jsme přesvědčení, že ztěží nám bude dáno uzříti divadlo nádhernější a velebnější. Ocítali jsme se před velmi vznešeným — a pro nás novým — zjevením Boží slávy a všemohoucnosti . . . Jak bychom byli mohli jen pomyslíti na únavu a stěžovati si na ni? Mnoho jest alpinistů, o kterých vím z četby i z jejich vlastního vypravování, že tak jako my v tom okamžení pocítili hlubokou pravdu veršů:

»Jehovah posvětil výšiny světa.«

Byli jsme pohrouženi v rozjímání, když tu nesmírné ticho bylo přerušeno hromovým rachotem. To lavina se utrhla a valila se do propasti, na štěstí příliš hluboko pod námi, abychom se tím znepokojili. Chvějíce se, jako omráčení sledovali jsme aspoň uchem děsivý praskot, který čím dál tím více mohutněl a jak pravdivě dí Dante, »rachot hřmotu plného hrůzy« řítí se na spodní ledovec. Když doburácel,

ticho se nám zdálo ještě hlubším a slavnějším. Takto rozjímající a jen chvílemi druh s druhem sdělující svůj podiv, ztrávili jsme tu překrásnou noc, jíž do smrti nezapomeneme.

A kromě toho měli jsme se s téže výše kochati podívanou, která už všude jinde je tak krásná, totiž na rozbřesk nádherného dne: na první zábleský úsvitu, na východ tonoucí v nejčarovnějších barvách, na slunce prokukující mezi horami, na jeho paprsky rozestírající ohnivý plášť po tisícových vrcholech a sestupující podél tisícových ledových a sněžných svahů, na nichž probouzejí opravdu zázračnou stupnici barev a jasů!

Malíři bylo tam z čeho zešíletí... nám nastávala chvíle ke vzchopení se a k novému vzestupu na vrchol.«

Přirozeně lákal odvážného alpinistu Matterhorn, tato »nejkrásnější hora« nejen Švýcarska, ale jak se všeobecně tvrdí, i celého světa, a po ní Mont Blanc. Sotva tušil Don Ratti, vzestupuje na nejvyšší vrcholy pozemského světa, že jedenkrát vystoupí na nejvyšší vrchol světa duchovního!

PRAEFEKT VATIKÁNSKÉ KNIHOVNY.

Vatikánská knihovna — nepřeborné bohatství a nesmírný poklad papežského Říma —

v dějinách svých zlatým písmem uvádí zejména papeže Lva XIII., Rampollu, Ehrle a nynějšího sv. Otce. Lev XIII., který se tolik zasloužil o historické badání otevřením vatikánského archivu, povolal kardinála Hergenröthera v r. 1883 a v r. 1890 P. Fr. Ehrle, S. J., aby Vatikánskou bibliotéku vedli. Od r. 1895 byl P. Ehrle sám praefektem. Skoro 20 let stál v čele Vatikánské knihovny, za něho staly se velké nákupy a získány velké komplexy, tak zejména r. 1902. bibliotéka Barberini, která čítá 40.000 svazků a více než 10.000 rukopisů. Staly se velké adaptace, jako v Appartamento Borgia. Dnes čítá více než 400.000 svazků a na 50.000 rukopisů.

Když P. Ehrle pomýšlel vzdáti se úřadu praefekta, aby se mohl věnovati svým vědeckým pracem, upozornil na praefekta milánské Ambrosiany, Msgre Rattiho, a navrhl ho za svého nástupce. A tak r. 1914 byl Msgre Ratti povolán do Říma a 1. září jmenován praefektem Vatikánské knihovny, kterýžto úřad zastával po 4 roky. Úlohu svou spatřoval hlavně v tom, aby dokončiti mohl novou katalogisaci, začatou za Lva XIII. a Pia X. a sbírku »Studii a textů«.

14. září 1914 jmenován kanovníkem u sv. Petra.

NUNCIUS VĚ VARŠAVĚ A APOŠTOLSKÝ KOMISAŘ V HORNÍM SLEZSKU.

Benedikt XV. poznal šlechetnou snahu a veliký rozhled Msgre Rattiho, proto jmenoval ho 25. dubna 1918 apoštolským visitátorem pro Polsko a přilehlá území Litvy a Rigy a 6. června 1919 nunciem ve Varšavě. Úkol velmi těžký mu svěřen. Msgre Ratti věděl ze svých studií, jaký odpovědný úřad byl mu svěřen, kterého prakticky dosud nevykonával, ač v roce 1891 do Vídně a v roce 1893 do Paříže doprovázel Msgre Radini-Tedeschiho, jenž nesl arcibiskupům tamějším kardinálský biret.

Do Polska přišel v době chaotického rozvíření. Polsko se odtrhlo od Ruska a utvořilo samostatný stát. Msgre Ratti-mu připadl úkol, aby v této přechodné době hájil zájmy Apoštolské Stolicе a církve na východě. Jeho práci uznal papež Benedikt XV. tím, že 6. června 1919 jmenoval jej apoštol. nunciem a v konsistoři ze dne 3. července jmenoval jej titul. arcibiskupem Lepantským. Dne 28. října nový nuncius byl za velké účasti ve varšavské katedrále posvěcen na biskupa. Rukama jeho prošly štědré dary sv. Otce pro hladovící děti.

Velmi rušný okamžik zažil nuncius začátkem srpna v r. 1920, kdy hordy bolševického vojska stály jen několik mil před branami Varšavy. Diplomaté opustili Varšavu, ale Msgre Ratti zůstal na svém místě. Čím dále tím více

bylo slyšeti hřmění děl a rachot pušek. První ranění táhli ulicemi města. Městem valily se neukázněné zástupy uprchlíků a běženců. Ale jen Msgre Ratti s varšavským arcipastýřem zůstal u svého kleru a lidu.

• V úřadě apoštolského visitátora byl v březnu 1920 v Rize, aby tam projednal některé otázky organizační s biskupem Dr. Eduardem hrabětem O'Rourke-m. Jako apoštolský komisař v Horním Slezsku projevil své nestranné stanovisko, že se mu dostalo výtek od Němců i od Poláků.

KARDINÁL A ARCIBISKUP V MILÁNĚ.

Nuncius Msgre Ratti byl 13. června 1921 od Benedikta XV. povolán zpět do Říma a jmenován kardinálem sv. římské Církve s titulem »SS. Silvestri et Martini in Montibus« a zároveň určen arcibiskupem milánským.

Při udělování purpurového biretu papež v oslovení uvádí mimořádné zásluhy nových kardinálů. Benedikt XV. při této příležitosti řekl kardinálu Rattimu: »Slyšíme tisíce hlasů chvály z řad ctitelů diplomatických studií. Přátelé diplomatiky (nauky o starých diplomat. listinách) oslavují bývalého prefekta Ambrosianské biblioteky a Vatikánských archivů pro osvícený zájem, s jakým je podporoval a zasvěcoval do tajů skrytých pokladů. Žáci a učitelé diplo-

macie (nauky o mezinárodním právu, principech, normách a obyčejích, platných pro mezinárodní styk) velebí apoštolského nuncia v Polsku, který s blahovolnou pevností, jemným taktem a neochvějným klidem dovedl posílit v těžkých dobách zájem církve, a to tak, aby to nebylo na újmu státu. My vzdáváme mu chválu jako diplomatu v tom i v onom směru. Posvátný purpur nijak však nevyvažuje zásluh, nýbrž má býti jen dalším podnětem k těžké spolupráci s papežem při řízení církve. Proto rádi mu svěrujeme dědictví sv. Karla Borromejského a kardinála Ondřeje Ferrariho.«

Kardinál Ratti přijal nato z rukou papežových spolu s kardinálem Laurentim a Taccim purpurový biret. Při soukromé audienci Benedikt XV. řekl italsky novým kardinálům: »Udělili jsme vám červené kardinálské roucho. Jednomu z vás však bude jednou dáno roucho bílé.«

Kardinál-arcibiskup Msgre A. Ratti byl pak 8. září slavnostně přijat v hlavním městě Lombardska. Intronisace v milánském dómě byla zakončena položením základního kamene k chudobinci, který nese jméno kardinála Ferrariho a podáním oběda 1500 chudým. Dva dny nato slavnostně byl přijat kardinál Ratti v Ambrosianě.

Veliká nastávala práce novému arcipastýři, neboť jeho arcidiecése čítá 2 miliony katolíků

s 1.000 farností, více než 2.000 kněží a na 70 řeholí.

Především věnoval svoji pozornost škole. Péče o duši dítěte vyvolala t. zv. *katechismovou školu* o nedělích a čtvrtcích, více než 130.000 lir bylo na ten účel sebráno. Vrcholem jeho práce o školství bylo slavnostní otevření katolické university Božského Srdce Páně, jež úsilím rektora františkána Agostino Gemelli 8. prosince 1921 mohla býti otevřena. Heslem této vysoké školy jest: *In religione scientia, in scientia religio*, totiž universita chce pěstovati vědu se zřetelem k náboženství a náboženské badání staví na podklad vědecký. Patronem university jest: Nejsvětější Srdce Ježíšovo.

Zajímavo je, že k otevření university ve spoustě došlých blahopřání byl též telegram býv. volnomyšlenkáře Giovanni Papiniho, který jako »dělník, jenž o 11. hodině povolán byl«, věnoval zároveň 20.000 lir pro účely universitní.

Zvláštní pozornosti arcipastýřově se těšil: milánský dóm. S Eduardem Wymannem vystoupil až na střechu dómu a pokochal se pohledem na skupinu velehor Monte Rosa. Velkolepý byl duch Jana Galeazzo Viscontiho, který netoliko vévodství milánské, ale i dóm, jako osmý div světa zbudoval, mnohem však větší byl duch Karla Borromejského, jehož péči svěřena byla nejen diecése, ale i církev za koncilu v Tridentu. Jeho tělesná schránka leží v kryptě dómu, který jest vlastně jeho náhrobkem.

Proto pod patronanci tohoto církevního knížete a velikého světce staví kardinál Ratti veškeru svoji arcipastýřskou práci, která vzbuzovala obdiv a úctu k veleknězi. Nedivíme se tudíž, že za krátko je povolán k nejvyšší hodnosti, aby jako zástupce sv. Petra řídil kormidlo lodice Kristovy a stal se hlavou všeho křesťanského světa.

KONKLAVE.

Po smrti papežově shromažďují se kardinálové denně ve schůzích, aby pojednali o věcech jejich starosti vyhražených konstitucí Pia X. »Vacante Sede Apostolica« ze dne 25. prosince 1904.

Posvátné kollegium, které volbu vykonalo, se skládalo z 61 kardinála. Ale brzy zemřel kardinál Almaraz z Toleda, takže počet klesl na 60, z těch bylo 31 Italů a 29 mimoitalské národnosti a to 3 z Německa: Bertram, Faulhaber, Schulte, 2 z Rakouska: Frühwirth a Piffl a 1 z Uher: Czernoch, z Československa: kard. Skrbenský, 2 z Polska: Kakowski a Dalbor, 1 z Hollandska: van Rossum, 5 ze Španěl, 2 z Anglie, 1 z Irska, 5 z Francie, 2 z Ameriky, 1 z Kanady, 1 z Brasilie.

2. února 1922 v kapli Pavlově byla pontifická votivní mše sv. de Spiritu Sancto v přítomnosti posv. sboru kardinálského.

Odpoledne o 3. hodině v Sixtině se konala volba. V rohu vlevo od vchodu byla velká kamna, jejichž komín veden oknem tak, že bylo jej viděti z Petrského náměstí. Tam byly spalovány volební hlasy. Když nebylo dosaženo dvoutřetinové výše hlasů pro kandidáta, byl spalován s lístky vlhký věchet slámy, a tak bylo viděti hustý dým.

Bylo-li dosaženo většiny, vystupoval bílý obláček — sfumata — který venku očekávajícímu zástupu byl znamením, že byl papež zvolen.

Věru, nemohlo býti důstojnějšího místa zvoleno pro konklave nad Sixtinu. Po stranách zříme výjevy ze života Mojžíšova a Kristova. Quattrocento zastoupeno mistrnými pracemi malířů jako Perugino, Signorelli, Ghirlandajo, Botticelli a v roce 1508 mohutným dílem Michelangela Buonarottiho: Posledním soudem.

Jest 3. února. Na Petrském náměstí proudí tisícíhlavé davy, očekávající radostné poselství: Habemus Papam. Ve 12.19 vychází obláček. Nastává na chvíli hrobové ticho. Nato pak jásoť: »È bianco« — ale byl to omyl — vychází hustý dým, znamení, že volba není skončena. Odpoledne v 5.15 vychází opět kouř — ale zase hustý a tmavý. V sobotu opět volba neprovedena.

---

*) Viz prof. Dr. Soldát: *Zákony papeže Pia X. o volbě papežské*. ČKD 1911.

V neděli účastenství ještě větší, ale opět kouř se objevil tmavý.

V pondělí v 11.45 opět se ukázal malý obláček: *Il Papa è fatto* — Papež zvolen — ale kdo: Gasparri, Ratti, Lafontaine, Lualdi?

Za půlhodinku otvírají se na loggii chrámu skleněné dveře, s lože visí bílý koberec s rudým okrajem. Viděti jest kříž, za ním nejstarší kardinál jáhen Bisleti. Hodiny ukazují 12.27, nastává ticho. Kardinál jasným hlasem promlouvá: »Oznamuji vám velikou radost — máme papeže, J. E. nejdůstojnějšího pána Achille Rattiho, jenž si zvolil jméno Pius XI.«

Jakmile bylo slyšeti slovo Achille — nastal ohromný jásot. Vědělo se, že jest to kardinál milánský. A nyní byla zas otázka, kde bude uděleno požehnání, uvnitř sv. Petra, nebo odtud s loggie jeho.

Ve 12.30 objevil se sv. Otec na vnější loggii síně ratifikační nad atriem sv. Petra. Shromáždění se modlí »Confiteor« a hned nato pozvedá sv. Otec — 260. nástupce sv. Petra — ruku, aby udělil požehnání:

Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus — lid klečí a volá: Amen!

Historický okamžik — poprvé od zabrání papežského státu v r. 1870 uděleno s loggie velechrámu požehnání *Urbi et Orbi* — Městu a celému světu. Lid propukl v jásot: »Evviva il Papa, evviva Pio undecimo!« Rozhlaholil se

zvon svatopetrský a nesl radostné poselství městu a celému křesťanskému světu: Habemus Papam!

Jakmile se koná v Sixtině volba papeže a objeví se kouř, hned kde kdo se táže: Chi sarà — Kdo to bude? A hned následuje druhá otázka: Jaké jméno si zvolí nový papež? Nastalo jakési překvapení, když kardinál Bisleti s loggie sv. Petrského chrámu sděloval jméno Pius. Přítel ze studií nově zvoleného papeže kardinál Lualdi hned podal vysvětlení, které měl od samotného nově zvoleného papeže. Za Pia jsem se narodil — za Pia jsem do Říma přišel a Pius jest jméno pokoje, proto je si volím. Dost možná, že papež jako bývalý prefekt Ambrosiany z úcty k Piu IV. (1559—1565) je si též zvolil. Bylť totiž rodilý Miláňan a s rodinou Borromeů spřízněn, z které pocházel sv. Karel a kardinál Federigo, zakladatel Ambrosiany.

K jeho jménu se váže proroctví paduánského mnicha jako »fides intrepida« — neohrožená víra.

Papež má svůj štít. Buď jest to rodinný nebo zvolený. Pius XI. zvolil svůj kardinálský štít jako papežský. Sestává ze dvou částí; v hoření jest černý orel na zlatém podkladě, pod ním heslo: Raptim transit, t. j. v letu jde vše kolem. Pod tím jsou tři koule, přijaté pravděpodobně z toho důvodu, že předkové nynějšího

papeže De Ratis de Trentona je v odznaku měli.

Církevní slavnost 12. února 1922 vyvrcholila korunovací sv. Otce. Když papeži jest nasazována tiara, lid volá Kyrie eleison. V dřívějších dobách nato následoval průvod do basiliky Lateránské, která jest »všech kostelů města i světa matkou a nejvyšší hlavou«. Musel to býti nádherný průvod, jak jej popisuje Pastor v Dějinách papežství. Od zabrání Říma v r. 1870 slavnost korunovační zjednodušena.

KORUNOVACE U SV. PETRA.

V neděli 12. února od 5 hod. ráno spěchá vše do velechrámu sv. Petra na korunovací sv. Otce.

V 9¼ zaznívá majestátní »Tu es Petrus« — znamení, že papežský průvod přichází. Řeholníci, hodnostáři církevní, nato před kardinály nesen zlatý kříž papežský, kardinálové v purpuru a hermelínu, vicecamerlengo Msgr. Boncampagni s knížetem Collonou, ceremoniáři, na nosítkách — *sedia gestatoria* — papež obklopen tělesnou stráží. Bouře jásotu »Évviva« nevyrušuje papeže ze vznešeného klidu, vážně žehná na všechny strany. V kapli sv. Řehoře sestupuje papež ze *sedia gestatoria*, začíná nona a papež se obléká k sv. oběti. Nato ceremoniář Msgr. Martini spaluje svazek koudele

se slovy: »Sancte Pater, sic transit gloria mundi« — Svatý Otče, tak zachází sláva svět-
ská«. Ještě po dvakráte se tento výjev opa-
kuje: u sochy sv. Petra a vedle Confesse. Malý
žlutý plamen plápolá před zrakem papežským
a průvod vždy se zastavuje. Mše sv. se koná
na papežském oltáři na Confessi. Tam, právě
tak jako na čtyřech jiných papežských oltářích
v Lateránu, v kostele St. Maria Maggiore, St.
Paolo fuori le mura a v San Lorenzo nemůže
nikdo jiný mši sv. konati leč sv. Otec. Papež
celebruje sv. oběť za stolem oltářním obrácen
k lidu.

Věrný rádce Benedikta XV. se stal zároveň
státním sekretářem Pia XI. — kardinál Gasparri.

Volba jeho byla radostně pozdravena nejen
v Miláně, ale i v rodném Desio. Bratr papežův
Fermo Ratti dostává telegram: »Apoštolské mé
požehnání Tobě, rodině a všem příbuzným
Pius XI.«

19. února přijal sv. Otec ve velkém konsi-
storním sále o 11. diplomatický sbor: Argenti-
ny, Bavorska, Belgie, Bolívie, Brasilie, Česko-
slovenska, Chile, Kolumbie, Costa-Rica, Ecua-
dor, Rakouska, Francie, Německa, Anglie,
Řecka, Haiti, Honduras, Jihoslavie, Monaco,
Nicaragua, Hollandsko, Paraguay, Peru, Pol-
sko, Portugalsko, Rumunsko, Rusko, San Do-
mingo, San Salvador, Španělsko, Uherska,
Uruguay a Venezuely.

Republika československá má nyní zastoupení u sv. Stolice (Légation de la Rep. Tchecosl. près le Saint Siège, Roma, Via Virginio Orsini 15) — vyslanec Vladimír Radimský. U nás pak apošt. nuntius jest doyenem diplomatického sboru a jest jím Msgr. Pierre Ciriaci (11. května 1928).

O 12. hodině téhož dne v trůnním sále byla přijata papežská garda, za níž promluvil velitel kníže Giuseppe Aldobrandini. 22. února uvedl kardinál-vikář Pompili k sv. Otcí farní duchovenstvo římské.

PONTIFIKÁT PIA XI.

Na stolci Petrově za naší paměti řídil Církev hluboký filosof křesťanský, Lev XIII., jehož památné okružní listy rozřešily nejdůležitější otázky společnosti lidské podle jediné pravých zásad učení katolického, papež-světec Pius X., zkušený a osvědčený v duchovní správě všech stupňů, který usiloval vše obnoviti v duchu Kristově, dovedl se neohroženě opřítí násilí nepřátel Církev, u moci světské i svodům hlasatelů falešného křesťanství, upraveného podle filosofie Kantovy, tento vpravdě svatý Otec křesťanstva umíral bolestí nad mořem krve světové války, tichý diplomat Benedikt XV., apoštol míru, jenž neomeškal žádné vhodné příležitosti, aby usmířil znepřátelené lidstvo a slovy otcovskými nabádal k míru a rány, vál-

kou způsobené, hojil účinnou láskou křesťanskou.

Přichází Pius XI. Prvým jeho činem otcovské lásky bylo sv. požehnání lidu křesťanskému z vnější loggie. A pak následovala krásná Encyklika »Ubi arcano Dei«, která ukazuje cíl, jež chce míti, a jež má skutečně celý jeho pontifikát: Pax Christi in Regno Christi — Pokoj Kristův v Království Kristově. Lidstvo jest nemocno, stůně neláskou, ba nenávidí se. Potřebuje jako léku Slova Kristova.

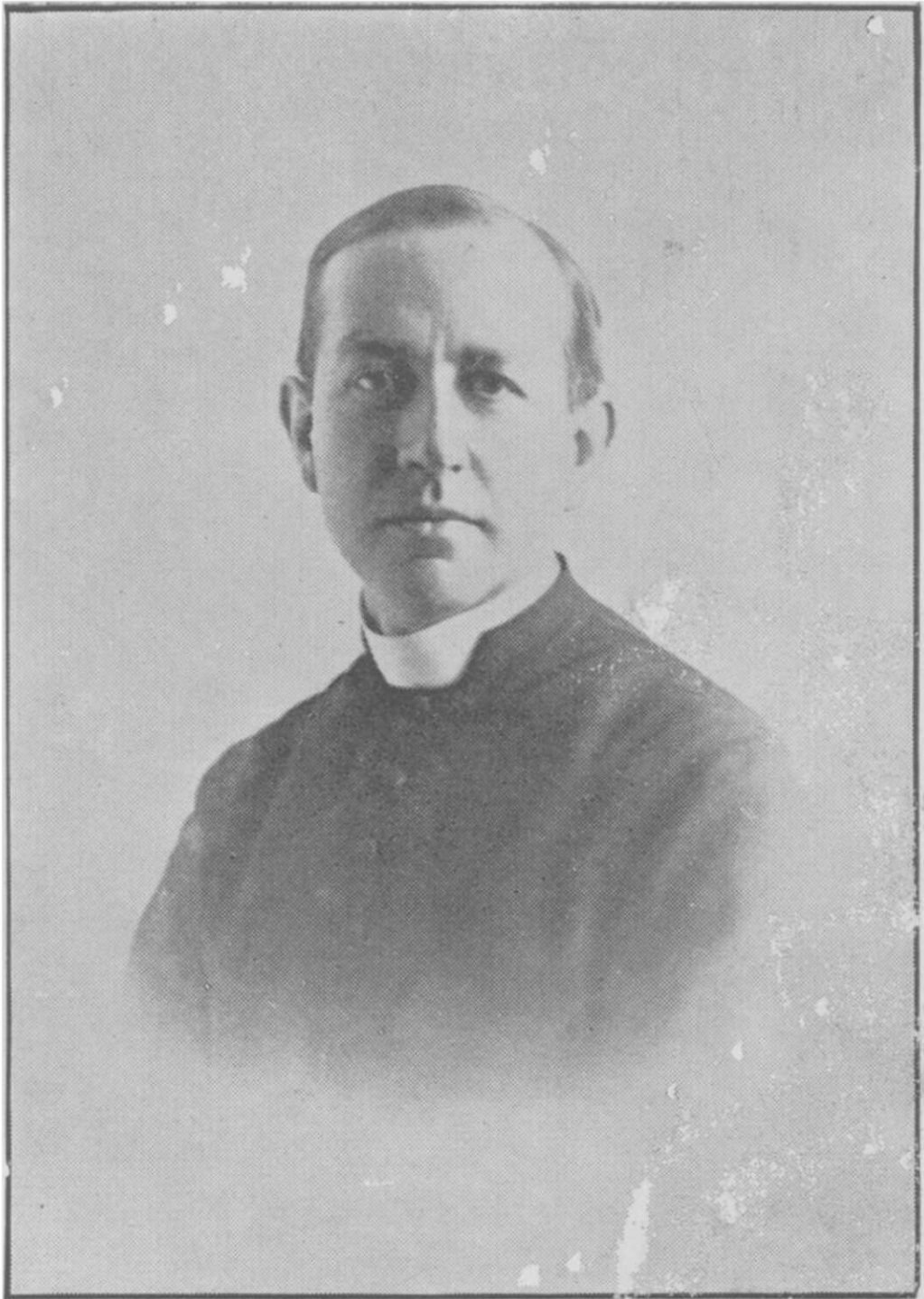
Pax Christi in Regno Christi se ozývá ze všech okružních listů Pia XI.; aby byl realizován po celém světě, Pius XI. vydává svoji encykliku misionářskou, která má vznítiti lásku k misionářskému dílu. Je třeba přinést radostné poselství Kristovo i k pohanům. Papež, který prohlédá nebezpečí nacionalismu pro šíření víry cizími misionáři mezi pohany, vybízí misionářské kongregace, aby všude vychovávaly domorodý klerus. Církev čínská jest schopna spravovati se sama. Pius XI. činí krok, kterým dává příklad: Posvěcuje sám na biskupy 6 čínských kněží r. 1926 a rok nato světi kněze japonského na biskupa.

Minořádnou událostí pro dnešní náboženský život a jeho vývoj jest okružní list Pia XI. ze dne 11. prosince 1925 »Quas primas« o svátku Krista Krále. V něm si přeje sv. Otec, abychom oslavovali Krista Krále v poslední neděli říjnovou tím, že slavnostně jej vyznáváme, je-

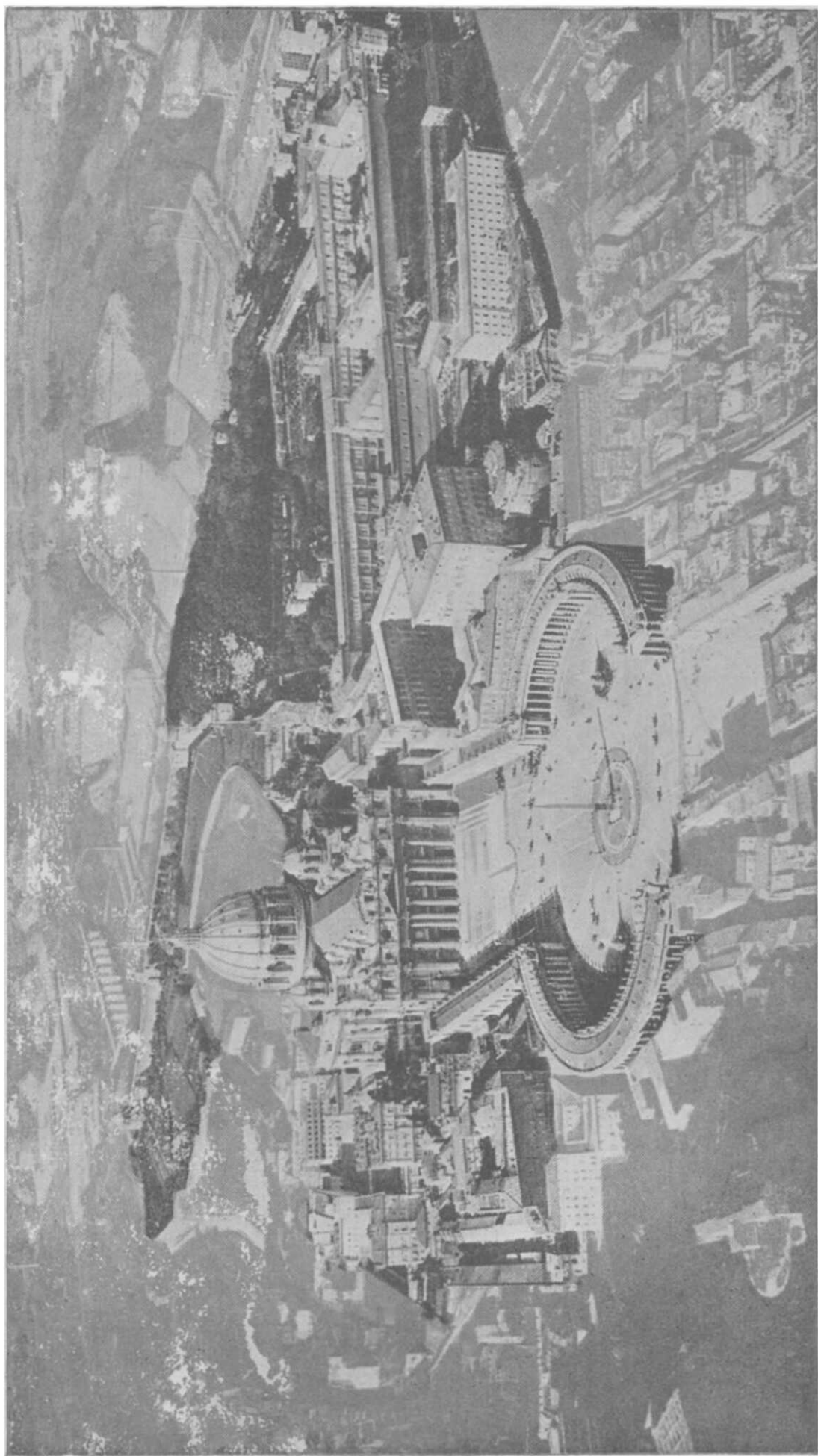
ho práva dbáti budeme a jemu svou oddanost a poslušnost osvědčíme. Okružní tento list nemá na zřeteli pouze vnitřní, soukromý život, nýbrž právě veřejný společenský a celý státní řád, a tak hlásá sociální království Kristovo, tvoří program veřejného života. Stát má charakter přirozený, vládu tohoto světa, proto jí vykonávají lidé, kteří sami si upravují své čistě světské záležitosti, politiku, život hospodářský. Kristus za svého života pozemského nikdy do těchto záležitostí se nemísil, nezaujal nějakého stanoviska k monarchii, demokracii, k problémům politickým a sociálním — království jeho není z tohoto světa. Stát má na starosti hmotné záležitosti, naproti tomu Církev pečuje o duchovní. Církev, duchovní moc, je povahy nadpřirozené, má za svého původce Krista. Obě moci jsou samostatné, svrchované, na sobě nezávislé. Církev a stát stojí vedle sebe. Církev svou činností ve svém oboru plně podporuje život státu, a stát zase má povinnost usnadňovat působení Církve a uvědomiti si, že za svou moc vděčí Kristu. Není-li tomu tak, pak jest nezbytně nutno o to pečovati. Žijeme v době třídění duchů, kdy svět rozhoduje o tom, kdo mu má vládnouti, zda Kristus či Antikrist.

»Na katolících ovšem bude,« dí sv. Otec, »aby tento návrat k nejmilejšímu Spasiteli prací a pílí svou uspíšili a urychlili; ovšem z nich velmi mnozí, zdá se, že nezaujímají onoho místa ve styku, jak se dí, společenském,

MSGRE X. RITTER

MESTO Vatikánské

J. EM. KARDINAL P. GASPARRI

J. EX. NUNTIUS MSGRE P. CIRIACI

ani nepoužívají oné autority, které postrádají nesluší se na ty, kteří před sebou nesou pochodeň pravdy. Tento však neúspěch sluší připsati váhavosti a bojácnosti těch, kteří se zříkají odporu, nebo příliš slabě na odpor se staví: odtud nutně nabývají protivníci Církve větší smělosti a odvahy. Avšak jestli jednou věřící všeobecně poznají, že pod prapory Krista Krále i statečně i vytrvale mají bojovati, tu ať vynasnaží se ohněm apoštolatu odcizená a nevzdělaná srdce s Pánem svým smířiti a ať vzchopí se práva jeho neporušená chrániti.«

Veliká jubilea Církve a jejích světců oslavuje sv. Otec v krásně psaných okružních listech, z nichž patrně, že psány jsou hluboce založeným učencem. Tak vydal encykliku o svatém Tomáši Akvinském, o sv. Františku Saleském, jež ustanovil patronem novinářů a publicistů, o sv. Etrému Syrském, o sv. Františku z Assisi, Janu z Kříže, sv. Cyrillu a Metodu. Za jeho pontifikátu byla prohlášena řada blahoslavenců a světců (sv. Terezička od Ježíška, sv. Petr Kanisius a j.). Živý a mimořádný zájem projevuje o otázku unionistickou a poslání Slovanů v Církvi, zvláště Rusku věnuje svoji zvláštní péči. Uzavřel řadu konkordatů (s Polskem, Bavorskem a j.). Sv. Otec jako nejvyšší autorita církevní se nemůže ztotožňovati s politickými stranami, třebať tyto strany byly založeny na světovém názoru, proto do popředí staví čistě náboženskou, nepolitickou »Katolickou akci«,

laický apoštolát. V pontifikátu Pia XI. mohutnými rysy vystupují vedle jeho péče o misie, jeho snahy mírumilovné. A tak náleží Pius XI. nejen pro svůj vznešený úřad, ale i pro svoji osobnost mezi nemnohé nejvýznačnější postavy současné doby.

Sám dobrotivý Bůh žehná apoštolskému úsilí Pia XI. a korunuje jeho dílo zdarem na prahu jeho zlatého kněžského jubilea, kdy uskutečňuje čin nesmírného významu pro papežství a celou Církev.

Cesta božské Prozřetelnosti se ukázala tentokráte jasně: onen anarchista, který se před válkou rouhal všemu, co je svaté, Bohu, Církvi a náboženství, a to tak strašně, že papež Pius X. nařídil veřejné modlitby za odčinění jeho velkých urážek, tento muž byl vyvolen, aby v přítomné době uskutečnil největší čin italského státníka, řešení římské otázky: Benito Mussolini. — Znamená to úplnou porážku zednářství a vítězství míru mezi státem a Církví.

VELIKÝ, HISTORICKÝ DEN CÍRKVE.

Na vrcholu slávy a moci papežské vidíme Pia XI., když jeho přičiněním byla rozřešena t. zv. otázka římská.

Jak se vyjednávalo. První porady o řešení otázky římské konaly se mezi státním radou

prof. Barone a mezi radou Svaté Stolice, prof. Pacelli v době od 6. srpna 1926 do 4. října 1926. Dne 4. října dal ministerský předseda Mussolini profesorovi Barone oprávnění, aby pokračoval v důvěrných poradách. V témže smyslu dal oprávnění kardinál Gasparri profesorovi Pacelli. Porady tyto pokračovaly do listopadu 1928. Pokud šlo o konkordát, měl na něm účast hlavně Borgongini Duca. Porady měly různé osudy, až teprve dopisy krále italského a papeže bylo zahájeno vyjednávání oficiální pro uzavření dohody. Dopis, podepsaný králem, jest z 22. listopadu 1928, dopis, podepsaný papežem, z 25. listopadu 1928. Smrtí profesora Barone přerušeno bylo oficiální jednání sotva bylo zahájeno. V jednání pokračoval potom Mussolini sám s profesorem Pacelli. Posledních osm porad konalo se v bytě Mussoliniho, při čemž při definitivní revizi textu přítomen byl ministr spravedlnosti Rocco, dále úředník z ministerstva kultu a úředník nejvyšší rady pro veřejné práce.

Dohoda sjednána a text revidován, takže nezbývalo nic, jen podpisy státníků. Nadešel 11. únor.

Ačkoliv byla zachována přísná důvěrnost o dni, kdy bude podepsána smlouva a konkordát se Svatou Stolicí, přece dav lidí, stále vzrůstající, se shromáždil kolem paláce Lateránského a v jeho okolí. Přítomno bylo také mnoho žurnalistů a fotografů. Bylo nutno

učiniti kordony karabiníků a policie, aby byly zachovány volné průchody v paláci Lateránském. Mezi shromážděnými byli četní preláti pontifikálního dvora, velmi mnoho seminaristů, někteří členové vysoké aristokracie, jako kníže Colonna, kníže Aldobrandini a j. Počasí bylo deštivé, ale dav toho nedbal, naopak stále vzrůstal. V 10 hodin 45 minut přijelo auto, v němž byl kardinál Gasparri, provázený Msgrem Borgongini Ducou. Dav vítal kardinála státního sekretáře bouřlivým potleskem. V druhém autu jel Msgre Pizzardo a prof. Pacelli. V 11 hodin 35 minut přijel autem ministerský předseda Mussolini, jehož provázel státní podtajemník předsednictví ministerské rady Giunta. V dalším autu jel státní podtajemník ministerstva zahraničních věcí Grandi a strážce státní pečeti Rocco. Osobnosti, které byly pozvány, aby byly přítomny podpisu obou smluv, již vyčkávaly v paláci. V poledne velký zvon na věži basiliky Sv. Jana Lateránského se rozezvučel jako obvykle, leč v tento den, kdy měl být proveden akt významu tak historického, jeho dunění vzbudilo pocity mnohem hlubší jak v davu obecnostva shromážděného na náměstích a ulicích, tak i mezi osobnostmi, které již vyčkávaly v paláci. Zplnomocněnci, určení k podepsání obou smluv, se shromáždili v Musejní síni, odkudž společně odešli do Radní síně, kdež usedli kolem pravoúhlého stolu a to tak, že u jeho levé strany seděl mi-

nisterský předseda Mussolini a u pravé strany státní sekretář Svaté Stolice kardinál Gasparri. Pak byly obě smlouvy podepsány.

Jest na místě při této příležitosti se zmíniti o osobnosti a díle velikého kanonisty a distinguovaného diplomata státního sekretáře P. Gasparriho.

Kardinál Msgr. Pietro Gasparri se narodil 5. května 1852 ve Visso, v diecési Norcia v Umbrii. Studoval v Nepi a bohosloví dokončil v Římě. Brzy stává se soukromým sekretářem kardinála Mertela († 1899), profesorem de re sacramentaria na římském semináři a kanonického práva na Collegium Urbanum. Pověst mladého kanonisty se rozšířila takovou měrou, že Institut catholique v Paříži se uchází o 28letého učence. Po 18 let (1880—1898) působil Gasparri na vysokém učení pařížském. Z této doby pocházejí jeho nejpřednější díla: *Tractatus canonicus de matrimonio*, 2 vol. (v roce 1904 již III. vyd.), *De sacra ordinatione*, 2 vol., *De sanctissima Eucharistia*, 2 vol. Lev XIII. chválí v breve ze dne 9./IV. 1892 zejména prvé uvedené dílo Gasparriho — manželské právo, které jest vskutku nepřebornou zbrojnicí pro kanonistu. V r. 1898 jmenován byl apoštolským delegátem pro jihoamerické republiky Peru, Bolívii a Ecuador a posvěcen na biskupa. Tři roky nato povolán byl do kongregace pro mimořádné církevní záležitosti. Papež Pius X. v roce 1904 ustanovil jej sekre-

tářem kodifikační komise pro nový kodex římského práva. A zásluhou Gasparriho jest, že v poměrně tak krátké době velkolepé dílo Codex juris canonici mohl býti vydán (27. května 1917). Dne 11. prosince 1907 byl Msgre Gasparri jmenován kardinálem a po † kardinálu Ferratovi zvolil si r. 1914 jej Benedikt XV. za státního sekretáře. Veliký kanonista zůstal státním sekretářem i za Pia XI. a právě za jeho pontifátu, kdy celá Evropa téměř novou tvářností na sebe vzala, mnoho těžkých úkolů bylo mu řešiti, v neposlední řadě též římskou otázku.

OBSAH SMLOUVY A KONKORDÁTU ITALIE SE SV. STOLICÍ.

Dle neoficiálních informací má smírčí smlouva s Vatikánem předmluvu a 27 článků. Tyto články ustanovují, že katolické náboženství jest v Itálii podle ústavy náboženstvím státním, Svatá Stolica obdrží plnou a naprostou suverenitu ve Vatikánu v jeho nynějším rozměru. Italská vláda zřídí ve Vatikánském městě všechny veřejné dopravní prostředky, kromě jiného železniční stanici a přímé spojení s ostatním světem pomocí pošty, telegrafu, telefonu a radia. Bude uzavřena zvláštní úmluva o průjezdu vatikánských dopravních prostředků italským územím po souši i vzduchem. Svatá Stolica vykonává plné výsostní právo

nad osobami, žijícími ve Vatikánském městě. Všem církevním hodnostářům se zaručí i zvláštní výsady, i když tito hodnostáři nebydlí ve Vatikánském městě. Podobné výsady jsou zaručeny také členům papežského dvora a těm úředníkům, kteří budou Svatou Stolicí prohlášeni za nepostradatelné. Právo exterritoriality bude přiznáno všem patriarchálním basilikám, jakož i některým budovám a palácům, které Svátá Stolica potřebuje pro své úřady a kanceláře a které jsou mimo území Vatikánského města. Itálie uznává právo Svaté Stolicie, aby podle mezinárodního práva vysílala a přijímala vyslance. Itálie zřídí vyslanectví u Svaté Stolicie a Svátá Stolica vyšle svého nuncia k italskému královskému dvoru. Tento nuncius bude starešinou diplomatického sboru u Quirinalu. Pamětihodnosti a umělecké památky ve Vatikánu a Lateránu budou obecnostvu přístupny jako dosud.

Zločiny, spáchané ve Vatikánském městě, budou souzeny italskými úřady, jež budou k tomu Sv. Stolicí delegovány. Tato delegace může být provedena od případu k případu nebo jednou pro vždy. Vatikán vydá ony uprchlíky, kteří se dopustili činu, stíhaného zákony obou států. Sv. Stolica prohlašuje, že se nehodlá zúčastnit světského zápolení s ostatními státy či italských konferencí, svolaných k takovým účelům, leč by byla požádána o zprostředkování. Ale Sv. Stolica vyhrazuje

si právo, že může kdykoliv při takových případech uplatnit svoji mravní a duchovní moc. Vatikánské město bude následkem toho vždy a věčně považováno za neutrální a nedotknutelné území. Smlouva končí těmito slovy: Svatá Stolica prohlašuje, že touto smlouvou jest dáno vše, aby v plné neodvislosti a svobodě mohla vykonávat své povinnosti duchovní péče o Řím a světovou Církev. Proto Svatá Stolica prohlašuje, že touto smlouvou jest římská otázka vyřízena a uznává italský stát pod vládou dynastie savojské, s Římem jako hlavním městem. Itálie pak uznává, že garanční zákon z roku 1871 jest zrušen, právě tak, jako všechny zákony, které jsou v rozporu s touto smlouvou.

Utvořením »Vatikánského města« stotožňuje se občanská svrchovanost papežova s jeho svrchovaností církevní. Papežský stát bude ztotožněn se základnou papežské učitelské stolice, takže by se jeho porušení nedalo ospravedlniti žádnými záminkami nebo politickými sofismy. Kdo by jej chtěl oloupiti, musel by vyzvati mínění světa a mínění dějin, tak jako při svatokrádežné urážce, spáchané v Anagni, tak jako při odvezení papeže Pia VI. a jako při odvlečení Pia VII.*) Nedotknutelnost pa-

---

*) Anagni jest město v provincii římské, které patřilo ve středověku k papežskému státu. Roku 1303 byl tam zajat papež Bonifacius VIII. francouzským kancléřem Nogaretem a členy rodu Colonna.

pežského území nelze také zaručiti zeměpisnými prostředky, jako byl na př. koridor k moři. Takového koridoru k vykonávání svrchovanosti není třeba ani právnicky ani prakticky, jak to ukazuje příklad mnohých evropských a mimo-evropských zemí. Takový sotva znatelný pruh země jest spíše příkladem umělé diplomatické konstrukce a vyžadoval by více ochrany nežli celý ostatní stát. Zůstal by vždy povážlivou a pro možné zneužití nebezpečnou věcí. Finanční ujednání odpovídají — byť i ne zcela — přiměřenému odškodnění papeže za ztrátu církevních statků a starého církevního území, jež uznal i garanční zákon a jež kdysi poskytovaly papeži prostředky pro jeho duchovní potřebu. Uznavši to, Itálie provedla čin spravedlnosti a rozšafnosti. Takovýmto způsobem vypočítána byla suma, kapitalisovaná na základě příspěvků, jež se měly platiti podle garančního zákona. Papež tento obnos nyní snížil na nejnižší míru, ovládán jsa oteckými pocity, jež i italský stát plně ocenil.

Papež Pius VI. byl po obsazení Říma francouzským generálem Berthierem a po prohlášení republiky roku 1798 zatčen a odvezen do Sieny, poté do Florencie a konečně do Valence ve Francii, kde zemřel roku 1799.

Papež Pius VII. byl z Napoleonova rozkazu r. 1809 odvezen z Říma nejprve do Florencie, potom do Janova, pak do Grenoble, odtud do Aixu, odtud zpět do Itálie do Nizzy a konečně do Savonny. Po Napoleonově porážce u Lipska vrátil se Pius VII. r. 1814 slavnostně do Říma a obdržel církevní stát nazpět.

Konkordát představuje hlavně ochranu církevního státu, ježto zřizuje okolo Vatikánu nekonečnou duchovní moc, jež jest daleko nepřemožitelnější než jakákoliv stráž a jakékoliv zabezpečení hranic. Okolností, že papež na tomto junktim obzvláště trval, vyvrácena byla tisíckrát opakovaná insinuace, jako by se byl papež uzavřel do Vatikánu pouze z vládychtivosti.

OSLAVA SEDMÉHO VÝROČÍ KORUNOVACE SV. OTCE.

Sv. Otec žehná městu a světu s vnější loggie. Obrovské zástupy pozdravují Sv. Otce neutuchajícím jásotem den po obnově papežského státu.

Papež vstoupil o 11. hodině 12. února do velechrámu sv. Petra, aby byl přítomen slavnostní mši na oslavu sedmého výročí své korunovace. Dříve než se objevil, nesen na tak zv. »sedia gestatoria«, lid vypukl v nadšené volání »Evviva il Papa!«. Konečně zabočil u vchodu a volání nemělo konce, sílilo víc a více, zdálo se, že se vlny lidského moře rozbouřily.

I obličej papežův, který požehnal lidu, ač klidný a mírný, projevil vnitřní vzrušení nad ovací, které se mu nikdy nedostalo tak nadšeně, jako dnes. Bílá, mírná postava papežova

působila ještě více nad tím rozbouřeným ruchem lidského volání a zmitání.

Mši svaté byl přítomen švédský král. Samozřejmě nebyl ještě zastoupen ani italský stát, ani královský dvůr, poněvadž ujednané smlouvy nemají ještě platnosti, teprve až po ratifikaci. Soukromě byli tam jen někteří italští ministři: Giuriati, Giunta, Fedele a Sardi; italští důstojníci ve stejnokroji, jakož i Edda Mussolini, dcera ministerského předsedy.

Po mši svaté, kterou sloužil kardinál Locatelli, první kardinál, jmenovaný Piem XI., papež se vrátil do Vatikánu, doprovázen stejným nadšeným voláním, jež se rozléhalo po celé rozměrné basilice. Když lid vyšel z chrámu, venku dosti pršelo, ale kordony vojenských a fašistických oddílů stály ještě před basilikou. Proslýchalo se, podle sdělení telegrafické tiskové kanceláře »Stefani«, že papež nemůže dáti veřejné požehnání ze zevnější lóže, ale lid přece zůstal na náměstí, ač pršelo stále víc a více. Všichni hleděli na toto velké okno lóže, za kterým byla velká bílá záclona; najednou, přesně o 12.45 hod., otevřela se okna a objevili se tam papežští sluhové, potom někteří kardinálové a ve 12.50 hod. papež v purpurovém plášti. Rozhlédl se po celém náměstí, plném lidských zástupů, a když pozvedl ruku k požehnání, nastalo na okamžik mlčení, kterému následovalo nové volání, mezitím co vojsko a milice vzdaly čest zbraněmi a hudby za-

hrály papežskou hymnu. Bylo to živé zmítání šátků a klobouků a fašisté v »camicia nera« pozdravili římským zvedáním pravé ruky. Teprve když se okno zavřelo, lid se za silného deště rozešel.

PAPEŽOVY PROJEVY.

Papež promluvil již po dvakráte o významu dohody. Především v pondělí 11. února, v tutéž dobu, kdy dohoda byla podepisována. Papež v řeči k římským farářům a postním kazatelům hájil dohodu proti kritikám, které snad budou pronášeny.

Smlouvu samu definoval papež takto: »Je to smlouva, kterou se má uznati a pokud je lidsky možno zabezpečiti Svaté Stolicí opravdová a skutečná územní svrchovanost (neboť až dosud se na světě nezná jiná forma skutečné svrchovanosti nežli svrchovanost územní). Tato svrchovanost jest, jak je samozřejmo, nutna tomu, kdo při svém božském poslání a jako zástupce Boží, nemůže býti poddaným žádné svrchovanosti pozemské.«

Zároveň se podpisuje také konkordát. Papež podotýká, že hned od počátku chtěl, aby se smlouvou byl konkordát nerozlučně spojen. Konkordát má »řádně upravit poměry k Itálii«. Poměry ty byly na dlouhou dobu rozvráceny řadou vlád buď sektářských nebo — i když

samy snad nebyly nepřáteli Církve — poslouchajících a řídících se podle těchto nepřátel.

O obsahu dohody papež nepodal podrobností z toho důvodu, že smlouvy se nemohou pokládati za dokonale uzavřeny, pokud nebudou vykonány všechny formality.

Přecházejí pak k možným pochybnostem a kritikám, papež především zdůraznil, že odpovědným za to, co se stalo a co se může státi, je osobně. Jinak tomu také nemůže býti. V kritických chvílích kapitán nemůže přenechat velitelskou odpovědnost někomu jinému. Také není ve smlouvách jediného výrazu, o kterém by byl papež alespoň po třicet měsíců nevažoval.

Papež svolal před uzavřením dohody diplomatický sbor, u Vatikánu pověřený, aby jej o věci informoval. To byla papežova povinnost, ale při tom se nemohlo jednat o nějaký souhlas, o žádost za nějaké záruky. O záležitostech Svatého Stolce a Církve může rozhodovati jen papež, který tedy nepotřebuje souhlasu ani záruk. To se tvrdilo všude na světě a je to pravda, třebaže papež si vysoce cení přátelství všech států a všech vlád. Skutečné záruky mohl papež nalézt jen ve vědomí, že jeho důvody jsou spravedlivé, v citu spravedlnosti u italského národa a v božské prozřetelnosti.

Ostatně jaké záruky je možno očekávati pro světskou moc papežovu, i kdyby byla dosti ve-

liká, uvidělo se z toho, co udělaly, nebo lépe neudělaly mocnosti, aby zabránily pádu této moci. Snad ani nic udělali nemohly. Ale je-li takový již běh lidských věcí, jak můžeme tu hledati bezpečné ochrany proti budoucím nebezpečenstvím? Ostatně tato nebezpečnosti jsou nyní nejpravděpodobnější nežli kdy jindy.

Další pochybností je: Co bude v budoucnosti? Tato otázka nás nechává úplně klidnými. Budoucnost je v rukou Božích, tedy v rukou dobrých.

Pokud se týče kritik, bude je možno rozdělit na dvě skupiny: Jedni budou říkati, že jsme žádali příliš mnoho, druzí, že příliš málo.

Pokud se týče světské moci, žádali jsme úmyslně co nejméně. Z několika vážných důvodů. Především jsme chtěli ukázati, že jednáme jako otec s dětmi. Pak jsme chtěli, aby padly všechny námitky, které by se daly jménem územní celistvosti Italie. Konečně jsme chtěli jasně ukázati, že zástupce Kristův není veden pozemskou žádostivostí, nýbrž jen vědomím toho, co je naprosto nutno ke skutečné právní svrchovanosti.

Je to tak, jako u sv. Františka a u jiných svatých. Je zde jen tolik třeba, kolik je potřeba k pozemskému životu. A právě z toho máme radost. Hmota je zde tak nepatrná, že se musí pokládati za zduševnělou božským duševním životem.

Óvšem naše území je sice hmotně malé, ale zároveň největší na světě svými uměleckými a vědeckými poklady. A nesmí se zapomínati na nepohodlí a nebezpečí, vyplývající z toho, že by se k církevní správě připojila i občanská správa obyvatelstva, třeba nepatrného. Proti těmto nesnázím a nebezpečenstvím nás chrání nepatrný rozsah území. Vatikán se již po 60 let sám spravuje beze zvláštních obtíží.

Na druhé straně se nám bude vytýkati, že jsme žádali příliš mnoho, totiž po finanční stránce. Jest však třeba především uvážiti. Kdyby se vypočítalo všechno to, oč byla Církev v Itálii oloupena, jaká by to byla obrovská suma. Mohl by papež dovoliti, aby si svět myslil, že toho všeho nedbá? A nemá papež povinnost postarati se pro přítomnost i budoucnost o všechny ty potřeby, se kterými se k němu obracejí lidé z celého světa? Potřeby ty jsou ovšem duchovní, ale není je možno opatřiti jinak, nežli prostředky také hmotnými, neboť jsou to potřeby lidí.

A potom má papežský Stolec také právo postarati se o svou hospodářskou nezávislost, bez níž by nebyla zabezpečena ani jeho důstojnost ani skutečná svoboda. Papež sice má neomezenou víru v lásku věrných, ve svatopetrský haléř. Ale božská Prozřetelnost nezabavuje povinnosti býti opatrným. A konečně jakákoliv náhrada nestačí Vatikánu, aby vy-

hověl všem potřebám, stále vzrůstajícím, jak v dalekých zemích, tak i v Evropě v Itálii.

Závěr jest tento: Cesty Boží jsou veliké, četné a neočekávané. Jsme v rukou Božích. Fiat Voluntas Tua.

Po druhé promluvil papež o dohodě ve středu 13. února k profesorům a studentům milánské katolické university. Řekl jim mimo jiné: Smlouva, uzavřená mezi Itálií a Vatikánem, nepotřebuje mnoha obhajování, poněvadž má svou obhajobu v konkordátě. Ten smlouvu tu nejen vykládá, nýbrž i ospravedlňuje.

Co by znamenala pouhá smlouva v Itálii, kdyby země byla v tom stavu, do jakého ji uvedly dřívější vlády? Obtíž spočívala v tom: Postavení Církve v Itálii nemohlo býti upraveno bez předchozí dohody s Vatikánem. Ale této dohodě bránila právě situace, ve které byla Církev v Itálii. Papež si často myslel, že k rozřešení této otázky skutečně třeba papeže-alpinisty, zvyklého na odvážné horské túry a zároveň papeže-knihovníka, zvyklého studovat historické dokumenty.

Musíme říci, dodal k tomu papež, že nám při tom ušlechtilé pomáhala i druhá strana. A snad k tomu bylo třeba také takového muže, jakého jsme Boží prozřetelností potkali. Muže, který neměl ohledů liberální školy. Pro lidi z liberální školy všechny ty řády nebo vlastně nepořádky, všechna ta ustanovení a zákony

byly — jak tento muž říkal — fetiše, a jako všechny fetiše .byly tím nedotknutelnější, čím byly ošklivější.

A tak s pomocí Boží, s velikou námahou a za mnohé ušlechtilé pomoci jsme uzavřeli konkordát, který, není-li nejlepší, jistě je z nejlepších.*)

MEZINÁRODNÍ VÝZNAM DOHODY ITALIE S VATIKÁNEM.

»Times« (8./2.) v úvodníku vyslovují přesvědčení, že opravdová dohoda bude k velikému prospěchu jak italskému státu tak i římsko-katolické církvi. Ačkoliv v posledních letech poměr mezi Vatikánem a Quirinálem byl přátelský, přece jen oficiální nepřátelství mezi nimi působilo oběma stranám těžké nesnáze. Nicméně vždycky bylo zjevno, že papež musí býti závislý na státě, s kterým jeho území souvisí. Bezpečnost jeho samého i vatikánských kruhů mohla dosud zaručiti jenom italská vláda a italské vojsko. I když se tvrdí, že papež theoreticky může býti svobodný jen tehdy, když se mu dostane možnosti vlastní obrany nebo když bude s to získati zahraniční obránce a jeho území bude mezinárodně garantováno,

---

*) Citováno z Osservatore Romano 13./2. a 15./2.

přece jen papežova suverenita bude vždy závislá na státu, který Vatikán obkličuje. Pro italský stát vatikánská »otázka« byla vždy slabým bodem jak ve vnitřní tak i v zahraniční politice. Všichni státníci, počínaje Cavourem, byli přesvědčeni, že existence vatikánské »otázky« působí rušivě na široké vrstvy italského lidu. Mimo to dávala příležitost nepřátelům Italie k nejrůznějším intrikám. Úprava problému, který dosud se zdál nerozřešitelným, svědčí o vysoké státnické schopnosti papeže i Mussoliniho. Bude míti nepochybně v zápětí dalekosáhlé účinky i mimo Itálii, ale ty se dají odhadnouti teprve jakmile bude známa její podstata.

»Le Temps« z 1. února praví, že rozřešení římské otázky je eminentně důležitou událostí s hlediska mezinárodního. Zpráva, kterou podal kardinál Gasparri zástupcům států akreditovaných u Svaté Stolice, má hodnotu historického prohlášení, poněvadž se v ní oznamuje, že byly obnoveny oficiální normální styky mezi Vatikánem a Itálií.

Smlouva, sjednaná mezi Itálií a Vatikánem, vytváří pro papežství naprosto novou situaci a má odkliditi v principu to, co vyvolávalo trvalý protest proti násilí spáchanému proti Církvi v r. 1870. Z dosavadních zpráv se dá usuzovati, že Svatá Stolica podala důkaz velké smířlivosti, aby umožnila dohodu. Nepohlížela

na celý problém jako na »otázku územní«, nýbrž chtěla jej chápati jako »otázku nezávislosti a duchovní suverenity«. Kardinál Dubois vyslovuje ve svém prohlášení, které učinil římskému korespondentu Havasovy kanceláře, své hluboké přesvědčení, že »Svatý Otec je v celé věci veden zájmem vyšším, t. j. zájmem Církve a katolicismu«. Na druhé straně lze usuzovati, že Mussolini byl veden vyšším zájmem nové Itálie a fašistického řádu. Katolicism a fašism, toť dvě síly, které se často v Itálii spolu střetly, jak tomu bylo na příklad, když fašistický stát si osoboval právo kontrolovati katolickou mládež. »Duce« a státní sekretář Sv. Stolice zajisté usoudili, že tyto dvě morální politické síly mohly by se smířiti a upevniti paralelně, ne-li solidárně, na národním území italském. Je jisto, že rozřešení římské otázky je důležitým politickým úspěchem Mussoliniovým, poněvadž žádnému jinému šefu italské vlády se nikdy nepodařilo to, co jemu. Není pochyby, že Mussolini dovede využití nejlépe (jak s hlediska vnitropolitického tak i zahraničního) toho faktu, že dosáhl rozřešení římské otázky a při tom uhájil v podstatě práv a zájmů své země. Samo sebou se rozumí, že Itálie bude míti nyní u Vatikánu totéž postavení, jako ty mocnosti, které jsou u Svaté Stolice zastoupeny; je však jisto, že Svatá Stolica bude usilovati o svou naprostou nezávislost na kterékoliv jiné státní moci. Katolická Církev

je v podstatě institucí universální a dá se souditi, že nynější papež dal se při nové úpravě vésti snahou, aby zabezpečil skutečně nezávislost Svaté Stolice. Kdyby tomu mělo býti jinak a kdyby učiněné ústupky měly snad míti ten důsledek, že by zeslabovaly garancie nezávislosti Vatikánu, namísto, aby je zesilovaly, mohlo by tím katolické svědomí světa býti pobouřeno. Bylo by s hlediska náboženského opravdovým nebezpečím, kdyby Církev ztrácela ponenáhlu svůj mezinárodní ráz a byla pod vlivem určitého státu.

Maďarský tisk s velikou radostí vítá dohodu mezi Quirinálem a Vatikánem. Touto dohodou jistě stoupne síla papežské moci a Itálie stane se vůdčím katolickým státem. V tom je národní a mezinárodní význam této dohody. Mussolini prokázal své vlasti opět znamenitou službu a v dějinách papežství otevírá se nová doba. Itálii byl vrácen klid a Vatikán vstoupí brzy do Společnosti Národů.

»Messenger Polonais« (8./2.) v úvodníku »Římská dohoda«, praví, že polská veřejnost ve své katolické většině přijala s největší radostí zprávu o velkém zadostiučinění, jehož konečně dosáhla Svatá Stolica. Polská veřejnost se raduje z toho, že Vatikán zaujal místo, které mu patří mezi suverenními státy, a že smíření Itálie s papežem, posilujíc přátelské svazky polsko-italské, jest svědectvím převahy

morální síly. Pro katolický svět obnovení papežského státu jest jistě nejdůležitější událostí století, ale i pro svět nekatolický je to událost prvořadě důležitosti, neboť do rodiny moderních států vstupuje stát, jehož moc a autorita spočívá jedině na tom, co jest v lidskosti božského, nikoliv na síle. Církevní stát bude moci přímo působiti na pacifikaci světa (ve Společnosti Národů). Polská veřejnost se raduje také z toho, že obnovení církevního státu dojednal papež, který zná a miluje Polsko a v němž polský stát vidí svého obhájce.

Varšavská »Rzecz pospolita« (9./2.) v článku »Církevní stát« píše o velké radosti katolického světa, o nápravě velké křivdy, které se dopustila vůči Církvi italská vláda za Pia IX., konstatuje, že nynější papež má velké pochopení pro problémy světské politiky a vyslovuje naději, že obnovení církevního státu bude míti neobyčejně důležité následky pro světovou politiku. Apoštolská Stolica nyní bude moci působiti na politiku států a národů v duchu křesťanské lásky. Zatím ještě nelze říci, v jaké formě bude se projevovati účast Apoštolské Stolicy ve Společnosti Národů, ale lze zdůrazniti, že »vatikánský vězeň« stane nyní před světem jako nejvážnější politický činitel.

Krakovský »Czas« z 10. února v úvodníku »Církevní stát« píše, že obnovení papežského státu patří k nejdůležitějším událostem v ději-

nách Církve i Evropy. Římská kurie nabývá formální možnosti ujmouti se slova v mezinárodní areně a účastniti se všech projevů mezinárodního života, počínaje Společností Národů. Nová situace bude k velikému prospěchu také Itálii, která se snaží hráti úlohu první katolické mocnosti. Jde tu o velké věci jak v Evropě, tak i ve světě koloniálním, kde Italie chce převzít patronát nad missijním hnutím, jež je dnes monopolem Francie. Rozřešení římské otázky jest nepochybně jedním z největších politických úspěchů Mussoliniho a přispěje k upevnění Mussoliniovy posice jak uvnitř Italie tak i za italskými hranicemi.

PIUS XI. A KATOLÍCI ČESKO-SLOVENŠTÍ.

Samostatnou kapitolou jest zvláštní přízeň sv. Otce ke katolíkům v Československé republice. Po apoštolském nunciu Fr. Marmaggim, který vystřídal prvního zástupce sv. Otce u nás Cl. Micaru, posílá Pius XI. nového svého vyslance, jemuž svěřen zvláště těžký úkol.

Papežským nunciem byl jmenován Msgr. Ciriaci, který byl až dosud podsekretářem Kongregace pro mimořádné záležitosti církevní při papežském státním sekretariátě. Uprázdňené místo podtajemníka Kongregace pro mimo-

řádné záležitosti církevní bylo nyní obsazeno Msgrm Alfredem Ottavianim, dosavadním rektorem české koleje v Římě. Obojí jmenování jest politicky pokládáno za velmi významné. Na místo podsekretáře pro mimořádné záležitosti církevní dostává se prelát, který jako představený československých alumnů měl příležitost seznati poměry v Československu. Důležitost obou těchto jmenování vynikne, uvážíme-li, že Kongregace pro mimořádné záležitosti církevní jest vlastní politickou kanceláří papežského státního sekretariátu, která provádí smlouvy, konkordáty, konvence, a tam, kde jest třeba o to jednati se světskými vládami, zabývá se také rozhraničováním diecésí a zakládáním nových. Obsazení obou míst těmito preláty jest tím důležitější, že i ostříhomský kardinál primas Séredi byl přidělen této kongregaci. Také uprázdněné místo rektora České koleje v Římě bylo obsazeno velmi významně. Stal se jím Msgr Roveda, generální sekretář Katolické akce v Římě, který si svou funkci ponechal i v novém úřadě. Náš stát tedy získává významné konnexe v ústředí církevním.

Msgr Ciriaci byl v neděli 18. března 1928 vysvěcen na arcibiskupa u sv. Vavřince v titulárním kostele kardinála státního sekretáře Gasparriho. Světitelem byl sám kardinál — státní sekretář. Nový arcibiskup jest titulárním arcibiskupem v Tarzu, tedy v rodišti sv. Pavla. I okolnost, že mu byl dán titul tak vý-

znamný i okolnost, že svěcení provádí sám kardinál státní tajemník ve svém titulárním kostele, jest pokládáno za další pozornost k Československu, podobně jako bylo pokládáno za akt pozornosti, když kardinál státní tajemník osobně světil základní kámen k budově nové Českosl. koleje v Římě. Msgre Ciriaci narodil se v Římě dne 2. prosince 1885, studoval ve velkém římském semináři při Lateráně, kde dosáhl doktorátu theologie a filosofie. Později nabyt doktorátu kanonického práva na papežské právnické fakultě u sv. Apolináře. Ve 24. roce byl vysvěcen na kněze a ustanoven zástupcem faráře v San Rocco, načež se stal minutantem papežské Poenitentiarie v r. 1911. Jako skriptor tohoto ústavu vyučoval filosofii na lyceu sv. Apolináře a na škole Propagandy, kdežto později přednášel fundamentální theologii. Roku 1913 byl jmenován adjunktem Kongregace Koncilu. Roku 1917 dostal se do Kongregace pro mimořádné záležitosti církevní, v této funkci se za války setkal po prvé s Drem Benešem. Roku 1922 byl jmenován papežským prelátem. Jeho prvním diplomatickým posláním byla cesta do Prahy v březnu r. 1927. Pak druhá cesta v květnu téhož roku, jež vedla k tomu, že s Vatikánem jsou opět navázány normální diplomatické styky.

Po dobu jeho nepřítomnosti v Praze zastupoval jej jako chargé d'affaires Msgre Dr.

Xaver Ritter, nový tajemník nunciatury. Prelát Msgr Ritter se narodil 24. ledna 1884 v Chia-venně v diecési Como. Humanitní studia konal v Miláně a bohosloví na »Gregorianum« v Římě jako chovanec koleje lombardské. Na doktora bohovědy promován ve Frýburku ve Švýcařích, doktorátu filosofie nabyt v Římě. Na kněze posvěcen byl 9. září 1906. Vrátil se do Milána, byl členem doktorů bibliotéky »Ambrosiana«, povolán byv do Říma stal se úředníkem státního sekretariátu.

Nuncius Petr Ciriaci, muž vysokého diplomatického umění, sjednal, že církevně-politické otázky byly urovnány 29. ledna 1928 úmluvou zvanou »modus vivendi«.

Úmluva ta nebyla se strany státu projednávána a schválena zákonodárnou cestou, nýbrž přijata pouze vládou, a nebyla s jeho strany ani oficielně publikována, ač její text byl dením tiskem veřejnosti sdělen. Vatikán oficielní publikaci provedl. Přesné znění »Modu vivendi« je toto:

I. Svatá Stolica a vláda Československá dohodly se o zásadě, že žádná část Československé republiky nebude podřízena ordináři, jehož sídlo je za hranicemi Československého státu, a že rovněž žádná československá diecése nebude přesahovati státních hranic. Svatá Stolica a vláda československá se dohodnou o novém ohraničení a dotaci diecési. Ku přípravě této

dohody budou do dvou měsíců zřízeny dvě komise na sobě nezávislé: první utvoří Svatá Stolica z delegátů všech interesovaných diecésí za předsednictví zástupce Svaté Stolice v Praze, druhou vláda československá ze zástupců interesovaných diecésí a expertů.

II. Správa církevních statků nemovitých a movitých v Československu, které jsou nyní zajištěny vnucenou správou, je zatímni až do dohody, dotčené v předcházejícím článku, a jest svěřena komisi za předsednictví episkopátu příslušného území.

III. Řády a kongregace řeholní, jejichž domy jsou v Československu, nebudou podléhati představeným provinciálních domů týchž řádů a kongregací v cizině. Je-li zřízení provincie v Československu nemožné, budou tyto československé domy řeholní podřízeny přímo generálnímu domu.

Provinciály a představenými řeholních domů, podléhajících přímo generálnímu domu, budou státní příslušníci českoslovenští.

IV. Svatá Stolica, dříve než přikročí k jmenování arcibiskupů, diecésních biskupů, koadjutorů cum jure secessionis a armádního ordináře, oznámí Československé vládě jméno kandidátovo, aby se ujistila, že vláda nemá důvodů rázu politického proti této volbě. Uvedení preláti musí býti českoslovenští státní příslušníci.

Námitkami rázu politického rozumějí se veškeré námitky, které by vláda mohla podpíratí důvody, vztahujícími se na bezpečnost země, na př. že se vybraný kandidát provinil politickou činností irredentistickou, separatistickou nebo namířenou proti ústavě nebo veřejnému pořádku ve státě.

Jméno kandidáta, naznačeného vládě Svatou Stolicí, jakož i příslušné vyjednávání zachovají se v tajnosti.

Ustanovení o armádním ordináři vstoupí v platnost jen v tom případě, že se zachová soustava samostatné náboženské péče o vojíny. V tomto případě bude se dbáti, kromě námitek rázu politického, i námitek vztahujících se k postavení kandidátovu v armádě.

V. Hodnostáři, uvedení v předchozím článku, složí po svém jmenování Svatou Stolicí, dříve než nastoupí svůj úřad, přísahu věrnosti státu československému těmito slovy: »Juro et promitto sicuti decet Episcopum fidelitatem Reipublicae Cecoslovacae necnon nihil me facturum quod sit contra salutem, securitatem, integritatem Reipublicae.« (Přisahám a slibuji, jakož sluší biskupovi, věrnost republice Československé, a že nic neučiním, co by bylo proti blahu, bezpečnosti a integritě republiky.)

VI. Vláda se postará, aby platná zákonná ustanovení byla co nejdříve přizpůsobena tomuto modu vivendi.

Pius XI. se živě zajímá o veškeré podnikání v katolickém životě českém, jeho otcovské péči neuniká nic, co by jen prospěti mohlo k povznesení náboženského života u nás. Dovídá se o díle bl. Anežky Přemyslovny a hned k účelům tohoto sdružení posílá velký dar, aby periferie velkých průmyslových měst, zejména pak Prahy, nebyla bez duchovní správy a domu Božího. Strádajícímu kněžstvu českému, zejména churavému, dostává se od něho prostřednictvím nunciovým vydatné podpory. Při každé příležitosti vyznamenává české bohoslovce v Římě studující a umožňuje postavení velkolepé kolleje, která má býti u příležitosti dvěstěletého svatořečení sv. Jana Nepomuckého posvěcena a ke cti světce »Nepomucenum« nazvána.

A tak se dočkáme tohoto velikého díla!

Sv. Otec Pius XI. učinil konec všem průtahům, věnoval na stavbu nové budovy jeden milion lir, dal ihned koupiti vhodný pozemek, vyhotoviti plány a poručil stavěti. Před dvěma roky byl bez účasti naší katolické veřejnosti položen základní kámen; stavělo se rychle a 23. dubna bude nová budova vysvěcena a odevzdána svému účelu.

Už tato mimořádná péče Sv. Otce o uskutečnění celostátního ústavu pro výchovu kněží v Římě dokazuje, jak jest nám ho třeba. Řím má veliké zkušenosti a Sv. Otec jest veden v řízení Církve zvláštní assistencí Ducha Sv.

Dosavadní ústav nestačil ani velikostí, ani reprezentací.

Prozřetelnost Boží, která kollej vede a chrání od jejího počátku způsobem někdy až zázračným, vyvolila si velikého papeže Pia XI., aby uskutečnil to, co se zdálo beznadějným. Přišlo to náhle to jeho rozhodnutí, a bylo mohutné, jako Pius sám. Nová kollej pro 60 chovanců již se vypíná z údolíčka mezi branou latinskou a lateránskou, a vyčnívá nad ostatní domy kolem. Kéž by hodně vynesla sbírka na svatopetrský haléř! Sv. Otec ji celou věnuje České kolleji.

Katoličtí národové přinesou Sv. Otcí k jeho jubileu cenné dary: všude se konají sbírky pro tento účel. Děti se předstihují v lásce k Otcí. Co dáme my? Myslím, že Sv. Otcí bude nejmiřejším, když přineseme k otevření nové kolleje a k jubileu Sv. Otce značný dar peněžitý pro novou kollej, jež mu tolik leží na srdci. Uvidí alespoň, že milujeme to, co miluje on, že si vážíme jeho daru našemu státu, t. j. veliké, vzorné kolleje československé.

Když Msgre Ciriaci ukazoval při své poslední audienci Sv. Otcí svolání ke sbírce na zařízení kolleje mezi bývalými chovanci a Sv. Otec tam četl, že Msgre Ciriaci dal 20.000 Kč, pravil: »Když můj nuntius se zúčastnil, nemůže papež zůstatí stranou!« A dal mu k tomu účelu 1000 dolarů!*)

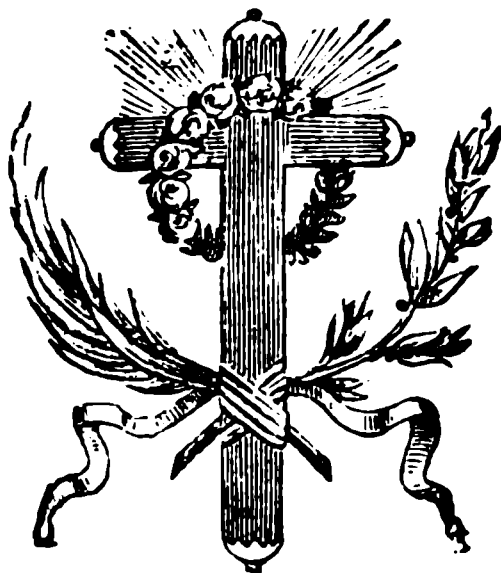
---

*) Sděluje býv. viceřiditel Msgre Jos. Bouzek.

Prozřetelností Boží bylo československým katolíkům dopřáno, aby se stali mostem mezi pravoslavným Východem a katolickým Západem, proto posílá sv. Otec zvláštního legáta na unionistické sjezdy Velehradské a tamější chrám povyšuje na basiliku.

Od dob papěže Lva XIII. laskavější péče nebylo nikomu tolik věnováno jako národu českému, jehož osvobození Vatikán první vítal a schvaloval. Jak by se tudíž českoslovenští katolíci neradovali také z obnovené suverenity sv. Otce.

Katolíci českoslovenští vítají s vroucím dostiučiněním spolu s veškerým katolickým světem tuto světovou událost. Tím, že sv. Otci vrácena úplná jeho suverenita, jeho činy a projevy nabudou významu ještě většího. Katolíci českoslovenští oceňují zároveň velkou blahovůli a státnické umění hlavy italského státu, které se podařilo rozřešiti otázku, o kterou se marně pokoušela celá generace politiky římské.

ZÁVĚR.

Věrné duchovenstvo české projevilo již svoji oddanost a synovskou poslušnost nástupci sv. Petra, v dobách těžkých nezakolísalo, byť někteří podlehlí svodům světa, přece převážná většina zůstala věrna a bude vždy s lidem katolickým modliti se k Bohu, zvláště pak letos, v době mimořádného Milostivého léta, děkujíc za veliké milosti duchovní zároveň s vroucí prosbou v srdci:

Tam, kde strmí Církevě týmě,
v staroslavném, věčném Římě,
z národů všech jazykové
svorně pějí v písni nové:

**„BOŽE, PLA JEDENÁCTÉHO
ŽEHNEJ
A NÁM ZACHOVEJ!“**

O B S A H:

Úvodem	5
Dětství a mládí	7
Na studiích v Římě	9
Profesor a badatel v Miláně	10
Praefekt Ambrosiany	12
K výšinám	15
Praefekt Vatikánské knihovny	18
Nuncius ve Varšavě a apoštolský komisař v H. Slezsku	20
Kardinál a arcibiskup v Miláně	21
Konklave	24
Korunovace u sv. Petra	28
Pontifikát Pia XI.	30
Veliký, historický den Církve	34
Obsah smlouvy a konkordátu Itálie se sv. Stolicí	38
Oslava sedmého výročí korunovace sv. Otce .	42
Papežovy projevy	44
Mezinárodní význam dohody Itálie s Vatikánem	49
Pius XI. a katolíci českoslovenští	54
Závěr	63